

HØRING

Forslag til endringsforskrift som opphever Sone 3 i Forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe pankreassykdom (PD) hos akvakulturdyr, Flatanger, Fosnes, Namsos, Nærøy, Vikna, Leka, Bindal, Brønnøy og Sømna kommuner i Trøndelag og Nordland

Hovedinnhold i forskriftsutkastet

- Det foreslås å oppheve Sone 3 i kontrollområdeforskrift for pankreassykdom (PD) i Trøndelag og Nordland.
- I forskriftens § 2 om virkeområde oppheves Sone 3, Bekjempelsessone Flatanger og Vikna. Bekjempelsessonen tas inn i overvåkingssonen.

Bakgrunnen for forslaget

Fiskesykdommen pankreassykdom (PD) er en av de mest alvorlige sykdommene på laks i norsk oppdrett. PD kan ikke behandles med medikamenter.

Forskrift om tiltak for å forebygge, begrense og bekjempe pankreassykdom (PD) hos akvakulturdyr (FOR-2017-08-29-1318) regulerer de tiltak som settes inn mot sykdommen nasjonalt. Trøndelag og Nordland ligger i overvåkingssonen i nasjonal forskrift for PD.

Mattilsynet kan etter en vurdering av smittesituasjonen i overvåkingssonene i nasjonal PD-forskrift pålegge utslakting eller destruksjon av all fisk i akvakulturanlegg der PD påvises. Tiltaket skal sikre at PD ikke etablerer seg utenfor PD-sonen. I PD-sonen er sykdommen endemisk.

Hva som er mest hensiktsmessig og minst inngripende tiltak for å oppnå best håndtering av sykdommen, er en vurdering som må gjøres ved hvert enkelt tilfelle av PD ut fra de særlige forhold i det aktuelle området og anlegget.

I området Trøndelag og særlige deler av Nordland har situasjonen for PD utviklet seg slik at «stamping out» ikke lenger vurderes å være hensiktsmessig første tiltak for å bekjempe sykdommen.

Den 31. juli 2017 fastsatte Mattilsynet forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe pankreassykdom (PD) hos akvakulturdyr i Nærøy, Vikna, Leka, Bindal, Brønnøy og Sømna kommuner, Nord-Trøndelag og Nordland. Kontrollområdeforskriften fastsatte bekjempelse via smitteforebyggende tiltak og krav til samordnet brakklegging for alle anlegg i to bekjempelsessoner, som alternativ til krav om utslaktning/destruksjon som første tiltak. Det er et langsiktig mål å unngå at PD blir en endemisk sykdom i Trøndelag og Bindalsområdet, og at smitten spres videre nordover.

I august 2017 ble det påvist pankreassykdom (PD-SAV2) på fisk på sjølokaliteten 21676 Kråkholmen i Flatanger kommune i Trøndelag. Mattilsynet utarbeidet som en følge av påvisningen, forslag til kontrollområde med samme tilnærming for utbruddet i Flatanger som for områdene lenger nord.

Kontrollområdet rundt Flatanger grenset til det eksisterende kontrollområdet for Nærøy, Vikna, Leka, Bindal, Brønnøy og Sømna kommuner. Mattilsynet mente derfor at det var hensiktsmessig å opprette ett samlet kontrollområde bestående av de to bekjempelsessonene fra eksisterende forskrift og bekjempelsessonen som ble foreslått opprettet etter PD-utbruddet på Kråkholmen.

Forskrift om kontrollområde for PD i Flatanger, Fosnes, Namsos, Nærøy, Vikna, Leka, Bindal, Brønnøy og Sømna kommuner, Nord-Trøndelag og Nordland ble vedtatt 15. desember 2017 og inneholdt tre bekjempelsessoner.

Sone 1, Bekjempelsessone Risværgalten i Nærøy, Vikna og Leka kommuner ble opphevet og tatt inn i overvåkingssonen 20. april 2018 etter at kravene til rengjøring, desinfeksjon og brakklegging i forskriftens § 5 andre og tredje ledd var gjennomført.

Sone 2 ble opphevet og innlemmet i overvåkingssonen 12. juli 2018. Brakkleggingsområdet Flatanger Nord i Sone 3 ble samme dato tatt inn i overvåkingssonen.

Alle lokalitetene i Sone 3, Bekjempelsessone Flatanger og Vikna er tømt for fisk. Det er gjennomført vask og desinfeksjon av utstyr og installasjoner og det er gjennomført minimum én måneds samordnet brakklegging av alle lokaliteter. Forskriftens krav i § 5 tredje ledd er minimum to måneders samtidig brakklegging. § 5 femte ledd åpner imidlertid for at Mattilsynet kan tillate kortere brakkleggingstid, men ikke mindre enn én måned samordnet brakklegging. Mattilsynet region Midt har mottatt søknad om redusert brakkleggingstid og har vurdert og funnet det forsvarlig å korte ned brakkleggingstiden til én måned. Det er planlagt utsetting av fisk på de første lokalitetene i området i april 2019.

Krav i kontrollområdet

Kontrollområdeforskriften gjelder i tillegg til krav satt i nasjonal forskrift for PD om prøvetaking og bestemmelser i transportforskriften som gjelder hele landet. Ved mistanke om eller påvisning av PD i overvåkingssonen i kontrollområdet gjelder § 13 andre ledd i nasjonal forskrift for PD.

Hjemmel

Hjemmel for opprettelse av kontrollområdeforskrift for PD følger av lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 19, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790, og forskrift 17. juni 2008 nr. 819 om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr § 40. Omsetnings- og sykdomsforskriften § 40 om kontrollområde fastslår følgende:

Når det er påvist sykdom på liste 3 i et akvakulturanlegg eller akvakulturområde for bløtdyr, kan Mattilsynet for å hindre spredning av sykdommen fastsette forskrift om opprettelse av kontrollområde bestående av bekjempelsessone og overvåkingssone. Forskriften kan inneholde påbud, forbud og tiltak som er nødvendige for å begrense eller bekjempe sykdommen, herunder om:

- a) flytting av akvakulturdyr inn i, rundt inne i eller ut av området,*
- b) utsett av akvatiske dyr og organismer,*

- c) forbud mot flytting av akvatiske dyr og organismer mellom akvakulturanlegg eller akvakulturområder for bløtdyr,*
- d) særlige regler og påbud om transport, transportmidler og ballastvann,*
- e) påbud om særskilte laboratorieundersøkelser mv.,*
- f) påbud om smitteskille mellom fiskegrupper, herunder brakklegging av lokaliteter, og*
- g) adgangsbegrensninger for personer som kan føre med seg smitte til akvakulturanlegg eller akvakulturområder for bløtdyr, og om plikt til å la sin person og medbrakte gjenstander desinfiseres*

Forskrifter som er fastsatt med hjemmel i denne bestemmelsen, er ikke til hinder for at Mattilsynet ved enkeltvedtak kan pålegge mer vidtgående tiltak eller lempe på tiltakene overfor det enkelte akvakulturanlegg eller akvakulturområde for bløtdyr, dersom dette er nødvendig for å begrense eller bekjempe sykdommen.

I kontrollområdeforskriftens § 13 om opphevelse av bekjempelsessonene fremgår det at Mattilsynet kan vedta at bekjempelsessonene oppheves etter en vurdering av smittesituasjonen for PD i den enkelte bekjempelsessone.

Det følger videre av høringsbrev av 24. november 2017 at også deler av en bekjempelsessone kan oppheves etter gjennomført koordinert brakklegging i definerte brakkleggingsområder.

Informasjon til berørte parter:

Det er planlagt utsett av fisk på de første lokalitetene i Sone 3, Bekjempelsessone Flatanger og Vikna i april 2019. Det er viktig at Sone 3 oppheves for at næringsaktørene skal få planlagt neste utsett på en forutsigbar måte.

SinkabergHansen AS har sitt slakteri Marøya i bekjempelsessonen. Kravet i forskriftens § 7 andre ledd er 48 timers karantene etter håndtering av levende fisk eller dødfisk i bekjempelsessonene og før servicefartøyet eller brønnbåten tas i bruk i et annet akvakulturanlegg utenfor bekjempelsessonen. Ettersom bekjempelsessonen er tømt for fisk og sanert, er det nå ikke lenger behov for disse strenge restriksjonene. Karantenekravet er fordyrende og konkurransevridende for SinkabergHansen AS sammenlignet med Nils Williksen AS som har sitt slakteri, Flerengstrand, i overvåkingssonen i kontrollområdet.

Regionen viser videre til at når det er smittemessig forsvarlig, er det pedagogisk med en rask oppheving på samme måte som restriksjoner ileses raskt for å hindre smittespredning.

Det ovennevnte, sammen med det faktum at anleggene i Sone 3 er tømt for fisk, rengjort og desinfisert, og har oppfylt kravet til brakklegging, ligger til grunn for at Mattilsynets administrerende direktør besluttet at Mattilsynet kan unnta forskriften fra krav til høring med tre måneders (minimum seks ukers) frist for innspill (jf. krav og unntak fra krav i utredningsinstruksen).

De som blir berørt av opphevelsen av sonen er de samme som ble berørt av opprettelsen av kontrollområdet og bekjempelsessonene. Dette er aktører som er godt kjent med prosessen som er utarbeidet for opprettelse av kontrollområdeforskrifter og oppheving av bekjempelsessonene med de frister vi benytter pga. smittefare. De vil derfor være innforstått med en kort høring.

Forslag til endringsforskrift med kart legges nå ut på Mattilsynets nettsider under regelverksutvikling. Det er anledning til å gi innspill til forslaget innen utgangen av fredag 15. februar 2019.

Vurdering av konsekvenser

Foreslåtte endring vil medføre at fisk kan settes ut i tråd med planer for området. Alle lokalitetene i Sone 3, Bekjempelsessone Flatanger og Vikna er tømt for fisk. Det er gjennomført vask og desinfeksjon av utstyr og installasjoner og det er gjennomført minimum én måneds samordnet brakklegging av alle lokaliteter.

Opphevelse av Sone 3 vil medføre like betingelser for de to slakteriene til SinkabergHansen AS og Nils Williksen, som da begge vil bli liggende i overvåkingssonen i kontrollområdet.

Det er viktig å få til en praktisk håndtering av PD i et område som er rammet av mange påvisninger, men som vi likevel mener skal bli fri for PD.

Det er avgjørende med god overvåking og kontroll når alvorlige sykdomsutbrudd oppstår. Effektiv håndtering av smittsom sykdom har betydning for fortsatt markedsadgang for norsk laks i viktige markeder.

En samlet vurdering av alle faktorene tilsier at Mattilsynet foreslår å endre forskriften slik som foreslått.

Høringsfrist:

Frist for å gi innspill settes til utgangen av **mandag 18. februar 2019**.

Høringsinnspill sendes inn via [Mattilsynets nettsider](#). Merk innspillet med følgende saksnummer: 2017/186794.

Merk at alle høringsinnspill kan bli offentliggjort.